

European Securities and
Markets Authority

Suunised

Keerukate võlainstrumentide ja investeerimishoiuste suunised

Sisukord

I.	Reguleerimisala.....	3
II.	Viited, lühendid ja mõisted.....	3
III.	Eesmärk	4
IV.	Vastavus ja aruandluskohustus	5
V.	Suunised	5
V.I	Tuletisinstrumenti hõlmavad võlainstrumendid	5
V.II	Võlainstrumendid, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista riski	6
V.III	Investeerimishoiused, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista tootlusega seotud riski	7
V.IV	Investeerimishoiused, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista toote enne lõpptähtaega müümise kulu	7
V.V	Näited.....	7
VI.	Tabel – mitteammendav näidete loetelu.....	8

I. Reguleerimisala

Sihtrühm

1. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse järgmiste ühingute ja asutuste suhtes:
  - a. pädevad asutused ja
  - b. ettevõtjad.

Käsitlusala

2. Suuniseid kohaldatakse seoses direktiivi 2014/65/EL (finantsinstrumentide turgude II direktiiv) artikli 25 lõikega 4.

Jõustumine

3. Suuniseid kohaldatakse alates 3. jaanuarist 2017.

II. Viited, lühendid ja mõisted

Viited õigusaktidele

Alternatiivsete investeerimisfondide valitsejaid käsitlev direktiiv (AIFMD)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL, alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010

ESMA määrus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ

Finantsinstrumentide turgude direktiiv (MiFID)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/39/EÜ, finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ

*Finantsinstrumentide
turgude II direktiiv
(MiFID II)*

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (uuesti sõnastatud)

Lühendid

<i>AIFi valitseja</i>	Alternatiivse investeerimisfondi valitseja
<i>PA</i>	Pädev asutus
<i>KD</i>	Konsultatsioonidokument
<i>EK</i>	Euroopa Komisjon
<i>EL</i>	Euroopa Liit
<i>ESMA</i>	Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve
<i>MiFID</i>	Finantsinstrumentide turgude direktiiv

Mõisted

4. Suunistes kasutatakse mõisteid finantsinstrumentide turgude direktiivi määratluste kohaselt, kui ei ole märgitud teisiti. Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid.

Ettevõtjad investeerimisühingud (vastavalt finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti 1 määratlusele), krediidasutused (vastavalt finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti 27 määratlusele), kui nad osutavad investeerimisteenuseid, ning välised AIFi valitsejad, kui nad osutavad kõrvalteenuseid (AIFMD-direktiivi artikli 6 lõike 4 punktide a ja b tähenduses)

Võlainstrumendid võlakirjad, muud liiki võlainstrumendid ja rahaturu instrumendid

III. Eesmärk

5. Käesolevate suuniste eesmärk on täpsustada kriteeriumid, mille alusel hinnata i) võlainstrumente, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista seonduvat riski, ning ii) investeerimishoiuseid, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista nende tootlusega seotud riski või nende enne lõpptähtaega müümise kulu.

6. Samuti täpsustatakse suunistes hõlmatud tuletisinstrumentide mõistet, et anda üldraamistik, milles kohaldada finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a seoses võlainstrumentidega.
7. ESMA loodab, et käesolevad suunised tugevdavad investorite kaitset ning soodustavad seda, et ühtlustatakse keerukate finantsinstrumentide ja lihtfinantsinstrumentide või struktureeritud hoiuste klassifitseerimist kooskõlas finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõigetega 3 ja 4 asjakohasuse hindamise / üksnes tehingu korralduste täitmise tegevuse eesmärgil.

IV. Vastavus ja aruandluskohustus

Suuniste staatus

8. Käesolev dokument sisaldab suuniseid, mis võeti vastu Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) määruse artikli 16 alusel. Kooskõlas ESMA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantsturu osalised rakendama kõiki vajalikke meetmeid, mis on vajalikud suuniste järgimiseks.
9. Pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, peaksid suuniseid järgima, võttes need üle oma järelevalvetavadesse, ka siis, kui teatud suunised on suunatud peamiselt finantsturu osalistele.

Aruandlusnõuded

10. Pädevad asutused, kellele käesolevaid suuniseid kohaldatakse, peavad kahe kuu jooksul alates käesoleva dokumendi avaldamisest ESMA poolt ESMA-le teatama, kas nad järgivad suuniseid või kavatsesid hakata neid järgima, koos mittejärgimise põhjustega, e-posti aadressile complexproducts1787@esma.europa.eu. Kui teadet tähtaja jooksul ei saabu, eeldatakse, et pädevad asutused ei järgi suuniseid. Teate vorm on avaldatud ESMA veebilehel.
11. Ettevõtjad, kelle suhtes käesolevaid suuniseid kohaldatakse, ei pea teatama, kas nad järgivad neid suuniseid.

V. Suunised

V.1 Tuletisinstrumenti hõlmavad võlainstrumendid

12. Finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a alapunktide ii ja iii kohaldamisel tuleks hõlmatud tuletisinstrumentina tõlgendada võlainstrumendi komponenti, mis põhjustab osa või kogu võlainstrumendist muidu tuleneva rahavoo muutumise vastavalt ühele või mitmele määratletud muutujale.

V.II Võlainstrumendid, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista riski

13. Finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a alapunktide ii ja iii kohaldamisel peaksid riski mõistmist keerukaks muutva struktuuriga võlainstrumendid hõlmama muu hulgas järgmisi punkte:

- a) Võlainstrumendid, mille tulu sõltub alusvarana määratud varade kogumi tulemuslikkusest. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mille tulu või tulemuslikkus sõltub alusvaraks olevasse kogumisse kuuluvate varade fikseeritud või muutuva tulumääradest.
- b) Võlainstrumendid, mille tulu on sõltuv teiste isikute poolt hoitava võla tagastamisest. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mis on struktureeritud nii, et emitendi maksevõimetuse korral on emitendi varadele eelisjärjekorras juurdepääs kõrgema järguga võlausaldajatel kui madalama järgu võlausaldajatel.
- c) Võlainstrumendid, mille korral on emitendil kaalutusõigus instrumendi rahavooge muuta. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mis on struktureeritud nii, et eeldatav tuluvoog või põhisumma tagasimaksmine sõltub emitendi kaalutlusel määratud muutujatest.
- d) Võlainstrumendid, mille lunastus- või lõpptähtpäev on määramata. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mis on struktureeritud nii, et nende tähtaeg on määramata ning seepärast tüüpiliselt ei maksta investeeritud põhisummat tagasi.
- e) Võlainstrumendid, millel on ebatavalised või vähelevinud tingimused. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mis on struktureeritud nii, et eeldatav tuluvoog või põhisumma tagasimaksmine sõltub keskmise jaeinvestori jaoks ebatavalistest või vähelevinud muutujatest.
- f) Võlainstrumendid, mille tootluse määramise või arvutamise mehhanismid on keerukad. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mis on struktureeritud nii, et eeldatav tuluvoog võib instrumendi kestuse vältel eri hetkedel sageli ja/või oluliselt muutuda kas teatud kindlate künnistingimuste täitmise või teatud tähtaja saabumise tõttu.
- g) Võlainstrumendid, mis on struktureeritud viisil, mis ei pruugi tagada põhisumma täielikku tagasimaksmist. Kategooria hõlmab võlainstrumente, millel on selline struktuur või millele rakendatakse sellist mehhanismi, mis teatud asjaoludel põhjustab põhisumma osalise tagasimaksmise või mittetagasimaksmise.
- h) Võlainstrumendid, mille on emiteerinud eriotstarbeline ettevõtte (SPV) asjaoludel, milles võlainstrumendi nimetus või eriotstarbelise ettevõtte ärinimi võib olla investoritele emitendi või tagatise andja isiku osas eksitav.

- i) Keerukate tagatismehhanismidega võlainstrumendid. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mida garanteerib kolmas isik ja mille struktuur on selline, mille tõttu investoril on keerukas hinnata, kuidas tagatismehhanism mõjutab investeeringu riskisust.
- j) Finantsvõimendusega võlainstrumendid. Kategooria hõlmab võlainstrumente, mis on struktureeritud nii, et tulu või kahju investori jaoks võib ilmned a algse investeeringu kordsetena.

V.III Investeerimishoiused, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista tootlusega seotud riski

14. Finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a alapunkti v kohaldamisel on struktuur selline, et selle tõttu on kliendil keerukas mõista tootlusega seotud riski, kui:

- a) saadavat tootlust mõjutavad mitu muutujat või
- b) tootluse ja selle määramiseks või arvutamiseks asjakohase muutuja või mehhanismi seos on keerukas või
- c) tootluse arvutamisse kuuluv muutuja on keskmise jaeinvestori jaoks ebatavaline või vähelevinud või
- d) leping annab krediidasutusele ühepoolse õiguse lõpetada leping enne lõpptähtaega.

V.IV Investeerimishoiused, mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista toote enne lõpptähtaega müümise kulu

15. Finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a alapunkti v kohaldamisel on struktuur selline, et selle tõttu on kliendil keerukas mõista enne lõpptähtaega müümise kulu, kui müümiskulu:

- a) ei ole fikseeritud summa
- b) ega iga kokkulepitud tähtaja saabumiseni jääva kuu (või selle osa) kohta fikseeritud summa
- c) ega fikseeritud protsent hoiustatud summast.

V.V Näited

16. VI punkti tabelis on mitteamendav loetelu näidetest, mis finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a alapunktide ii, iii ja v kohaldamisel tähendaksid võlainstrumente, mis hõlmavad tuletisinstrumenti või mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista seonduvat riski, ja investeerimishoiuseid.

VI. Tabel – mitteammendav näidete loetelu

Mitteammendav loetelu näidetest, mis finantsinstrumentide turgude II direktiivi artikli 25 lõike 4 punkti a alapunktide ii, iii ja v kohaldamisel tähendaksid võlainstrumente, mis hõlmavad tuletisinstrumenti või mille struktuuri tõttu on kliendil keerukas mõista seonduvat riski, ja investeerimishoiuseid¹

INSTRUMENTI KATEGOORIA	(MITTEAMMENDAV) NÄIDETE LOETELU
<p>TULETISINSTRUMENTI HÕLMAVAD VÕLAINSTRUMENDID</p>	<p>a) Vahetusvõlakirjad ja asendusvõlakirjad</p> <p>b) Indeksivõlakirjad ja turbosertifikaadid</p> <p>c) Tingimustega vahetusvõlakirjad</p> <p>d) Tagasiostu- või tagasimüügiõigusega võlakirjad</p> <p>e) Krediidiriskist sõltuvad võlakirjad</p> <p>f) Ostutähed</p>
<p>VÕLAINSTRUMENDID, MILLE STRUKTUURI TÕTTU ON KLIENDIL KEERUKAS MÕISTA RISKI</p>	<p>a) Võlainstrumendid, mille tootlus sõltub määratud varade kogumi tulemuslikkusest. Näited:</p> <p>Varadega tagatud väärtpaberid ja varadega tagatud kommertspaberid, eluasemehüpoteekväärtpaberid, ärikinnisvara hüpoteekväärtpaberid, tagatud võlakohustused</p> <p>b) Võlainstrumendid, mille tootlus sõltub teiste isikute poolt hoitava võla tagastamisest. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - allutatud võlainstrumendid - sertifikaadid (nagu on määratletud finantsinstrumentide turgude direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis 27).

¹ Mõnel juhul on nimetatud konkreetsed võlainstrumentide tüübid, mõnel juhul esitatakse konkreetne kirjeldus. Mõni võlainstrument võib kuuluda mitmesse kategooriasse.

	<p>c) Võlainstrumendid, mille puhul emitendil on kaalutusõigus instrumendi rahavooge muuta</p> <p>d) Määramata lunastus- või lõpptähtpäevaga võlainstrumendid. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tähtajatud võlakirjad. <p>e) Võlainstrumendid, millel on ebatavalised või vähelevinud tingimused. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - võlakirjad, mis kasutavad selliseid alustingimusi nagu mitteavalikud võrdlusalused, sünteetilised indeksid, nišiturud, väga tehnilised näitajad (näiteks hinnavolatiilsus ja muutujate kombinatsioonid); - katastroofivõlakirjad. <p>f) Võlainstrumendid, mille tootluse määramise või arvutamise mehhanismid on keerukad. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - võlainstrumendid, mis on struktureeritud nii, et eeldatav tuluvoog võib instrumendi kestuse vältel eri hetkedel sageli ja/või oluliselt muutuda kas teatud ettemääratud künnistingimuste täitmise või teatud hetkede saabumise tõttu. <p>g) Võlainstrumendid, mis on struktureeritud viisil, mis ei pruugi tagada põhisumma täielikku tagasimaksmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - võlainstrumendid, mida saab kasutada kohustuste ja nõudeõiguste teisendamisel. <p>h) Võlainstrumendid, mille on emiteerinud eriotstarbeline ettevõtte asjaoludel, milles võlainstrumendi nimetus või eriotstarbelise ettevõtte ärinimi võib olla investoritele emitendi või tagatise andja isiku osas eksitav</p> <p>i) Keerukate tagatismehhanismidega võlainstrumendid. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sellise tagatismehhanismiga võlainstrumendid, kus tagatise rakendumine sõltub peale emitendi maksevõimetuse veel ühest või mitmest tingimusest; - sellise tagatismehhanismiga võlainstrumendid, kus tagatise määr või tagatise rakendamise tegelik alus
--	---

	<p>sõltuvad ajalistest piirangutest.</p> <p>j) Finantsvõimendusega võlainstrumendid</p>
<p>INVESTEERIMISHOIUSED, MILLE STRUKTUURI TÕTTU ON KLIENDIL KEERUKAS MÕISTA TOOTLUSEGA SEOTUD RISKI</p>	<p>Investeeringimishoiused, kui:</p> <p>a) Saadavat tootlust mõjutavad mitu muutujat. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - investeeringimishoiused, kus tulu väljamaksmiseks on vaja, et teatud instrumentide või varade kogumi tulusus ületab määratud künnise; - investeeringimishoiused, mille tootluse määrab vähemalt kahe indeksi kombinatsioon. <p>b) Tootlus ja selle määramiseks või arvutamiseks asjakohase muutuja või mehhanismi seos on keerukas. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - investeeringimishoiused, mille struktuur on selline, et tootluses kajastuva indeksi hinnataseme mehhanism hõlmab eri turutasemeid (st üht või mitut künnist, mis peavad olema ületatud) või indeksi mitut mõõtmist eri kuupäevadel; - investeeringimishoiused, mille struktuur on selline, et makstav kapitalitulu või intress teatud konkreetsetel asjaoludel suurenevad või vähenevad; - investeeringimishoiused, mille struktuur on selline, et eeldatav tuluvoog võib instrumendi kestuse vältel eri hetkedel sageli ja/või oluliselt muutuda. <p>c) Tootluse arvutamisse kuuluv muutuja on keskmise jaeinvestori jaoks ebatavaline või vähelevinud. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - investeeringimishoiused, mille tootlus on seotud nišituruga, asutusesisese indeksiga või mõne muu mitteavaliku võrdlusalusega, sünteetilise indeksiga või väga tehnilise näitaja, näiteks vara hinna volatiilsusega. <p>d) Leping annab krediidasutusele ühepoolse õiguse lõpetada leping enne lõpptähtaega</p>
	<p>Investeeringimishoiused, kui:</p> <p>a) Väljumistasu ei ole fikseeritud summa. Näited:</p>

<p>INVESTEERIMISHOIUSED, MILLE STRUKTUURI TÕTTU ON KLIENDIL KEERUKAS MÕISTA TOOTE ENNE LÕPPTÄHTAEGA MÜÜMISE KULU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - investeerimishoiused, millel on muutuv või piiratud müümistasu (nt enne lõpptähtaega müümise tasu on kuni 300 eurot); - investeerimishoiused, mille väljumistasu arvutamisel viidatakse muutuvale tegurile, näiteks intressimäärale. <p>b) Väljumistasu ei ole fikseeritud summa iga kokkulepitud tähtajani jääva kuu kohta. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - investeerimishoiused, millel on muutuv või piiratud väljumistasu kokkulepitud tähtajani jääva kuu kohta (nt enne lõpptähtaega müümise tasu on kuni 50 eurot kuu kohta). <p>c) Väljumistasu ei ole protsent algselt investeeritud summast. Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - investeerimishoiused, mille väljumistasu vähemalt võrdub kuni enne lõpptähtaega müümise kuupäevani kogunenud tuluga.
---	--